

Policy for bærekraftig forretningspraksis – Caritas Norge

Vedtatt av Caritas Norges styre 15.05.2025.

Innledning

Caritas Norge jobber for å ha en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø. Disse prinsippene er grunnlaget for all vår virksomhet og danner grunnlaget for vårt bærekraftsarbeid.

Caritas Norge står side om side med medmennesker i vanskelige livssituasjoner – i Norge og internasjonalt. Vår visjon er en verden der menneskers iboende verdighet respekteres, og deres menneskerettigheter realiseres.

Caritas Norges virksomhet er forankret i Den katolske kirkens sosiallære. Våre grunnleggende verdier er sannhet, frihet og rettferdighet. Vi arbeider i henhold til sentrale prinsipper i sosiallæren som nærhetsprinsippet, solidaritet og forrang for de fattigste. Vi kjemper for rettferdighet for medmennesker i sårbare situasjoner og omfavner mangfoldet i de lokal-samfunn vi jobber.

Caritas Norge er aktivt med i den verdensomspennende Caritas-konføderasjonen bestående av over 160 medlemsorganisasjoner verden over. Caritas hjelper mennesker i nød uavhengig av hvor krisen inntreffer, og hvem den rammer. Vi hjelper alle uavhengig av alder, kjønn, legning, politisk overbevisning, religiøs eller annen tilhørighet, og arbeider inkluderende for å fremme interessene og rettighetene til de deler av befolkningen som rammes av utenforskap. Våre ansatte og frivillige skal være representative for de samfunn og de menneskene vi hjelper, og skal bruke sin erfaring og kunnskap til å løfte stemmene til de tusener som ikke blir hørt.

FNs bærekraftsmål er et overveiende fokus gjennom våre aktsomhetsvurderinger og i måten vi jobber med våre donorer, samarbeider med partnere og foretar innkjøp. Vi prioriterer vår innsats der risikoen for alvorlige brudd er størst, og iverksetter effektive tiltak for å stanse, redusere og forebygge negativ påvirkning.

Krav til egen virksomhet

Caritas Norge erkjenner at vår forretningspraksis kan ha potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Med bakgrunn i dette har vi utarbeidet prinsipper og krav til vår egen virksomhet.

Aktsomhetsvurderinger

Caritas Norge gjennomfører aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Det betyr at virksomheten gjør egne risikokartlegginger av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø med det mål å stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene overvåkes, evalueres og følges opp. Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø stanses denne aktiviteten, og vi søker å gjenopprette skaden. Der våre samarbeidspartnere og leverandører er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er disse ansvarlig for gjenoppretting.¹

Hvordan jobber vi med etikk og antikorrupsjon

Caritas Norge har nulltoleranse for alle former for korrupsjon, mislighold og maktmisbruk i egen organisasjon og blant våre partnere. Vi jobber kontinuerlig med å styrke og forbedre rutiner for kontroll og varsling. Vår anti-korrupsjonspolitik retter seg mot medarbeidere, frivillige og alle som på ulike vis representerer Caritas. Den retter seg også mot samarbeidspartnere, enkelt-medarbeidere i partnerorganisasjoner samt leverandører.

Caritas arbeider i land preget av korrupsjon og økonomisk ustabilitet. Løsningen er ikke å trekke seg ut, men å støtte og styrke de lokale krefter som arbeider for å fjerne korrupsjon og skape utvikling.

Vi etterlever anti-korrupsjon i vårt daglige arbeid gjennom følgende prinsipper:

- Unngå situasjoner og relasjoner der man kan mistenke korrupsjon
- Forebygge korrupsjon gjennom klare regler, opplæring av ansatte og gjennomsiktighet i administrasjonen samt ha oppmerksomhet på uregelmessigheter
- Fremme nulltoleranse og utryddelse av korrupsjon
- Forplikte ledere til å fremme anti-korrupsjon på alle nivåer og konsekvent sanksjonere tilfeller av korrupsjon og uregelmessigheter

¹ OECDs kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv, «OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv – en innføring», 2018.

Alle som er tilknyttet Caritas Norge eller utfører et arbeid på vegne av organisasjonen er forpliktet til å overholde Caritas Norges etiske standarder og retningslinjer. Det er utarbeidet egne retningslinjer for vårt anti-korrupsjonsarbeid som våre samarbeidspartnere og leverandører er forpliktet til å etterleve.

Varsling

Alle medarbeidere plikter straks å melde fra om mistanke eller overtredelse av Caritas Norges etiske standarder og retningslinjer for varsling samt i henhold til varslingsplikten vi har overfor våre donorer.

Caritas Norge har opprettet en egen digital [varslingskanal](#) som ivaretar all varsling eksternt.

Krav til samarbeidspartnere og leverandørkjeden

Vi forventer at våre samarbeidspartnere og leverandører arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre etiske standarder og retningslinjer, derunder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, som dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø.

Våre samarbeidspartnere og leverandører skal:

- Følge Caritas Internationalis og Caritas Norges etiske standarder og retningslinjer, herunder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis.
- Arbeide aktivt med aktsomhetsvurderinger, det vil si: gjøre egne risikokartlegginger for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene må overvåkes og evalueres. Der samarbeidspartneren/leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er samarbeidspartneren/leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid.
- På oppfordring fra Caritas Norge, kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene.

Dersom samarbeidspartneren/leverandøren, etter gjentatte henvendelser, ikke viser vilje eller evne til å etterleve etiske standarder og retningslinjer, kan heving av kontrakt forekomme.

Når våre samarbeidspartnere/leverandører inngår avtale med underleverandører, forplikter disse å inngå avtale med leverandører som overholder grunnleggende etiske standarder for forretningspraksis, ivaretagelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, samt handlemåte i konkurranse med andre.

Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (Code of Conduct)

Caritas Norge er ikke en produksjonsbedrift. Internasjonalt gjennomfører organisasjonen sine prosjekter gjennom lokale partnere som må etterleve de samme prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Lovgivningen i det land vi opererer skal respekteres. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

Alle partnere, samarbeidspartnere og leverandører blir kontrollert av Caritas Norges mange interne kontrollsystemer.

Partnere og leverandører

Alle våre partnere og leverandører må undertegne en egenerklæring på at grunnleggende etiske standarder følges. Dersom partneren/leverandøren bruker underleverandører for å oppfylle kontrakten, er leverandøren ansvarlig for å videreføre og påse at kravene blir fulgt, også hos sine underleverandører og samarbeidspartnere. Dette skal gjelde i hele verdikjeden.

Overholdelse av grunnleggende etiske standarder

Partnere og leverandører forplikter seg til å overholde grunnleggende etiske standarder for forretningspraksis, ivaretagelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, samt handlemåte i konkurranse med andre. Internasjonalt anerkjente menneskerettigheter skal respekteres. Partner og leverandør skal unngå å medvirke til brudd på menneskerettigheter.

Forretningspraksis

Korrupsjon og andre økonomiske misligheter aksepteres ikke. Partner og leverandør skal arbeide aktivt mot alle former for korrupsjon, og skal ikke selv eller gjennom mellommann tilby, love eller gi en utilbørlig fordel til offentlig ansatte, tredjeparter eller andre involverte aktører. En handling kan være korrupsjon selv om den som mottar fordelene eller tilbudet ikke selv yter noe tilbake. Jf. Straffeloven, særskilt § 387 og § 388.

Etterlevelse og kontroll

Caritas Norge har rett til å be partner/leverandør om dokumentasjon på etterlevelse av de etiske standardene som kreves av Caritas Norge. Denne skal gis uten ugrunnet opphold på et format partene finner formålstjenlig. Caritas Norge, eller tredjepart utpekt av Caritas Norge, har rett til å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller hos partner/leverandør og leverandørens underleverandører for å undersøke etterlevelse av disse kravene.

I dialog med partner/leverandør bidrar Caritas Norge med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter partner og leverandør i stand til å etterleve Caritas Norges etiske standarder.

Hvordan jobber vi – internasjonalt og nasjonalt?

Internasjonalt implementeres prosjektene primært gjennom lokale Caritas-organisasjoner som også er medlemmer av den globale Caritas-konføderasjonen bestående av over 160 medlems-organisasjoner.

I Norge gjennomføres prosjektene av Caritas Norge selv eller i samarbeid med våre lokale Caritas i Oslo, Arendal, Bergen, Drammen, Stavanger, Tromsø og Svalbard.

Vårt internasjonale arbeid

Reguleres gjennom samarbeidsavtaler som tar utgangspunkt i Caritas Internationalis Fraternal Cooperation Partnership Guiding Principles.

De fleste av våre internasjonale samarbeidspartnere er Caritas-medlemmer og forpliktet til å følge Caritas Internationalis sine etiske retningslinjer. Blant andre:

- Caritas Internationalis Code of Ethics and Code of Conduct for Staff
- Caritas Children and Vulnerable Adults Safeguarding Policy
- Caritas Complaints Handling Policy and Procedure

I tillegg må partnerne undertegne på at de følger Caritas Norges etiske standarder som overordnet reguleres i følgende policies:

- Caritas Norway – Anti-Corruption and Anti-Fraud Policy
- Caritas Norway – Procurement Policy
- Caritas Norway – Sexual Exploitation, Abuse and Harassment Policy
- Caritas Norway – Policy on Disability Inclusion
- Caritas Norway - Policy on Gender Equality
- Caritas Norway - Policy on Climate Change

Samarbeidsavtalene reguleres ytterligere av krav fra våre donorer.

Vårt nasjonale arbeid

Majoriteten av prosjektene i Norge gjennomføres av Caritas Norge sammen med Oslo Ressurscenter. Resten i samarbeid med lokale Caritas.

Egne ansatte, samarbeidspartnere inkludert deres ansatte og frivillige forplikter seg til å etterleve de samme etiske standarder og retningslinjer som våre samarbeidspartnere internasjonalt.

Oppfølging av partnere

Caritas Norge monitorerer alle partnere, enten de er Caritas-medlemmer eller ikke, i henhold til CI MS.² Partnere følges i tillegg opp av ulike evaluerings- og oppfølgingsverktøy utviklet av Caritas Norge i henhold til norsk lov og krav fra donorer.

² Caritas Internationalis Management Standards

CI MS gir hver medlemsorganisasjon og hele nettverket et felles rammeverk for institusjonell utvikling og kapasitetsstyrking. I tillegg bidrar dette til en bærekraftig utvikling og sikrer at våre leveranser ivaretar menneske- og arbeidstakerrettigheter, miljø og dyrevelferd.

Mottak av gaver

Caritas Norge, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller andre involverte parter. Dette reguleres i Caritas Norges personalthåndbok, i vår Anti-Corruption and Anti-Fraud Policy og i interne regler for mottak av gaver mv. fra eksterne.

Fri fagorganisering og arbeiderepresentasjon

Caritas Norge støtter opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon. Vi involverer arbeiderrepresentanter og andre relevante interessenter i vårt arbeid med bærekraftig forretningspraksis.

Etterlevelse av FN- og ILO-konvensjoner

Caritas Norge etterlever følgende prinsipper basert på FN- og ILO-konvensjoner:

1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO konvensjon nr. 29 og 105)

1.1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.

1.2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154)

2.1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.

2.2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.

2.3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3. Barnearbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)

3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med nasjonal minstealder for ansettelse, eller; minstealder for obligatorisk skolegang, med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.

3.2. Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.

3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.

3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnearbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. Diskriminering (ILO konvensjon nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)

4.1. Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.

4.2. Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd, og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

5. Brutal behandling (Menneskerettighetserklæringen/UDHR)

5.1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

6.1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.

6.2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.

6.3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.

6.4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

7.1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.

7.2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.

7.3. Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

8.1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.

8.2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.

8.3. Overtid skal være begrenset og frivillig. Anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.

8.4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelser

9.1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgåes gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.

9.2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.

9.3. Læringsprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

10. Marginaliserte befolkningsgrupper

10.1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for urfolk eller andre marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

11. Miljø

11.1. Negativ miljøpåvirkning skal reduseres i hele verdikjeden. I tråd med føre var-prinsippet skal det gjennomføres tiltak for kontinuerlig å minimere utslipp av klimagasser og lokal forurensing, bruk av skadelige kjemikalier, sprøytemidler og for å sikre bærekraftig ressursuttak og forvaltning av vann, hav, skog og land, og bevaring av biologisk mangfold.

11.2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

12. Korrupsjon

12.1. Alle former for bestikkelser er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.

13. Dyrevelferd

13.1. Dyrevelferd skal respekteres. Tiltak bør iverksettes for å minimere negativ påvirkning på produksjonsdyr og arbeidsdyr velferd.

13.2. Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og -reguleringer skal overholdes.